

ชุดกิจกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้

ชุดที่ 7

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ลูมิต

สาระการเรียนรู้ พระองค์ลูมิต : ตันคต ปลายตรง

ปฏิบัติของพระองค์ลูมิตที่ควรถือเอาแบบอย่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้

- 1.1 นักเรียนสามารถบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชาดกและประวัติของพุทธสาวก พุทธสาวิกาได้ถูกต้อง
- 1.2 สามารถอธิบายและแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับคุณค่าของพุทธสาวก และพุทธสาวิกาในฐานะผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาได้
- 1.3 นักเรียนสามารถอธิบายและแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อคิดคติธรรม หลักการดำเนินชีวิตจากชาดก ประวัติพุทธสาวกและพุทธสาวิกาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

2. ด้านทักษะกระบวนการ

- 2.1 นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้
- 2.2 นักเรียนมีทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้
- 2.3 นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 3.1 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน
- 3.2 นักเรียนมีวินัยในการทำงาน
- 3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ 7

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ลูณกาล

คำชี้แจง แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ
คะแนนเต็ม 5 คะแนน เวลา 5 นาที ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง
ข้อเดียว

1. พระพุทธเจ้าทรงเปล่งวาจาต่อองค์ลูณกาลว่า “เราหยุดแล้วแต่ท่านยังไม่หยุด” มีความหมายตรงกับข้อใด ?
  - ก. พระพุทธเจ้าหยุดเดินและองค์ลูณกาลก็หยุดวิ่งไล่ด้วยความเหนื่อยล้า
  - ข. พระพุทธเจ้าหยุดฆ่าสัตว์แล้ว แต่องค์ลูณกาลยังไม่หยุดฆ่า
  - ค. พระพุทธเจ้าหยุดเดินแล้ว แต่องค์ลูณกาลยังไม่หยุดวิ่งไล่
  - ง. พระพุทธเจ้าหยุดสั่งสอนหลักธรรมแก่ องค์ลูณกาล
2. ข้อใด**ตรงกันข้าม**กับคำว่า “ต้นคดปลายตรง” มากที่สุด ?
  - ก. ขึ้นต้นเป็นมะลิซ้อนพอแตกใบอ่อนเป็นมะลิลา
  - ข. น้ำขุ่นเอาไว้ข้างในน้ำใสเอาไว้ข้างนอก
  - ค. ต่อหน้ามะพลับลับหลังตะโก
  - ง. ข้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง

3. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้หิงสกะต้องฆ่าคนถึง 1,000 คน ?
  - ก. เป็นที่รักของอาจารย์แต่เป็นที่อิจฉาของศิษย์ร่วมสำนัก
  - ข. ศึกษากับอาจารย์ที่สาปโมกข์จนหมดวิชา ที่จะสอนแล้ว
  - ค. ถูกอาจารย์ที่สาปโมกข์หลอก
  - ง. เพื่อเป็นค่านูชาครู
4. ข้อใดคือคุณธรรมขององคุลิมาลที่นักเรียนควรยึดถือเป็นแบบอย่าง ?
  - ก. มีความขยัน อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจเรียน
  - ข. มีความเมตตากรุณาอย่างยิ่ง
  - ค. มั่นคงในพระรัตนตรัย
  - ง. มีวาทศิลป์ในการพูด
5. เพราะเหตุใดบิดาขององคุลิมาลจึงตั้งชื่อบุตรชายว่า “ อหิงสกะ ” ?
  - ก. เพื่อเป็นการแก้เคล็ดและเกิดความไม่ เบียดเบียน
  - ข. เพื่อให้เป็นที่รักของอาจารย์ผู้สอนศิลปวิทยา
  - ค. เพื่อเป็นสิริมงคลในชีวิตของบุตรชาย
  - ง. เพราะเป็นที่รักของบิดามารดา

ใบงานที่ 7.1

กิจกรรมฝึกทักษะการแสวงหาความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองคุลิมาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาเรื่ององคุลิมาลสูตร(ว่าด้วยพระองคุลิมาล) ใน
พระไตรปิฎกฉบับประชาชน แล้วเขียนสรุปลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

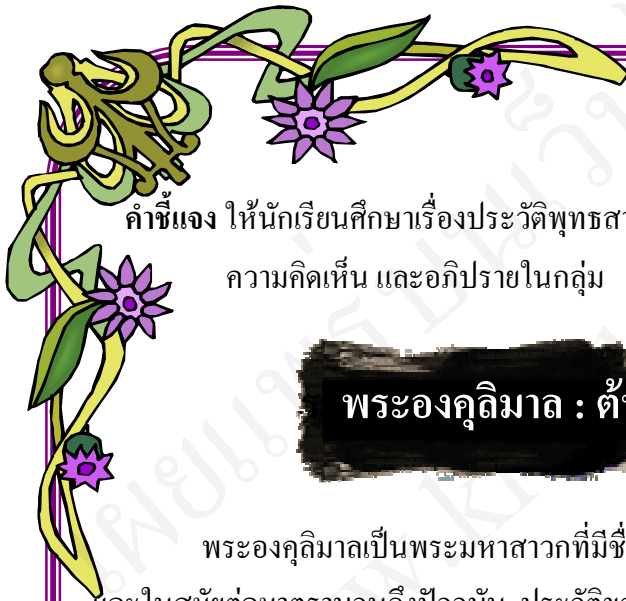

ใบความรู้

ชุดที่ 7

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์สิริมาล

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาเรื่องประวัติพุทธสาวก “พระองค์สิริมาล” แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น และอภิปรายในกลุ่ม

พระองค์สิริมาล : ต้นคด ปลายตรง

พระองค์สิริมาลเป็นพระมหาสาวกที่มีชื่อเสียงมากที่สุดรูปหนึ่งในสมัยพุทธกาล และในสมัยต่อมาตราบจนถึงปัจจุบัน ประวัติของท่านมีผู้ศึกษาและนำมาเผยแพร่กันอย่างกว้างขวางทั้งในรูปแบบของวรรณกรรมและภาพยนตร์ เช่น

1. หนังสือเรื่อง “กามนิต” (The Pilgrim Kamanita) ประพันธ์โดยนักเขียนชาวเดนมาร์ก ชื่อ คาร์ล อดอร์ฟ เจลลิลรูป แพลโดย เสจิวร โทเศศ-นาคะประทีป
2. หนังสือเรื่อง “ไต้ร่มกาสาวพัศตร์” ประพันธ์โดย สุชีโวภิกขุ (สุชีพ ปุญญานุภาพ)
3. หนังสือเรื่อง “ลีลาวดี” ประพันธ์โดย ชรรมโฆษ
4. หนังสือเรื่อง “องค์สิริมาล” ประพันธ์โดย สมักร บุราวาส ราชบัณฑิต
5. ภาพยนตร์เรื่อง “องค์สิริมาล” สร้างและกำกับโดยชาวอินเดียครั้งหนึ่ง และถูกนำกลับมาสร้างเป็นภาพยนตร์ในชื่อเดียวกันอีกครั้งหนึ่งโดยผู้สร้างและผู้กำกับชาวไทย

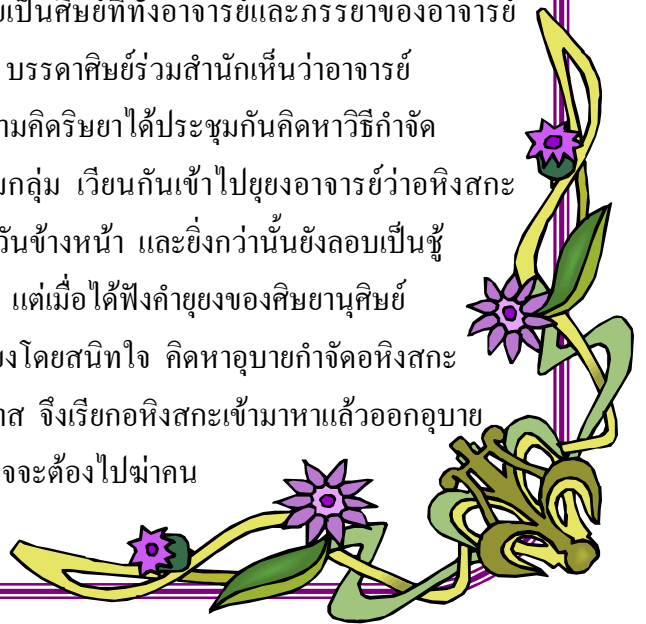
เมื่อ พ.ศ. 2546 จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าเรื่องราวของพระองค์คูมิลาลคงจะมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจไม่น้อยเลย มิเช่นนั้นใครต่อใครคงไม่สนใจศึกษาประวัติของท่านกันอย่างแพร่หลาย เช่นที่กล่าวมาข้างต้น

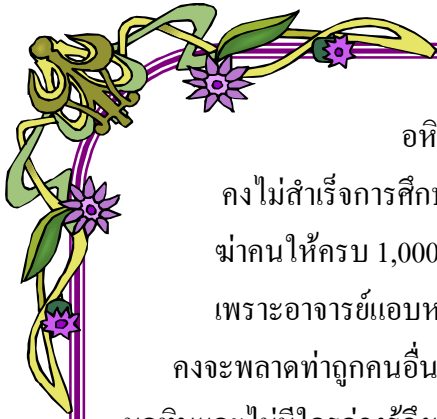
พระองค์คูมิลาลเกิดในตระกูลพราหมณ์ มีบิดาเป็นพราหมณ์ปุโรหิตของกษัตริย์นามว่า พระเจ้าปเสนทิโกศล ชื่อ ภัทวะส่วนมารดาของท่านเป็นพราหมณ์ชื่อมันตานีในวันที่ท่านถือกำเนิดนั้น ศัสตราวุธต่างๆ ในแคว้นโกศล รวมทั้งพระแสงดาบของพระเจ้าปเสนทิโกศลเกิดแสงสว่างรุ่งโรจน์โชติช่วงขึ้นมาน่าอัศจรรย์ ดาวโจรบนท้องฟ้าลอยเด่นส่องสว่าง พราหมณ์ผู้บิดารู้ว่าบุตรของตนที่เกิดมาคงจะเป็นโจรจึงไปเฝ้าพระเจ้าปเสนทิโกศลเพื่อกราบทูลให้ทรงทราบและขออนุญาตกำจัดเด็กที่ถึงเสีย พระเจ้าปเสนทิโกศลถามว่า เขาจะเป็นโจรธรรมดาหรือจะเป็นมหาโจรช่วงชิงราชสมบัติ พราหมณ์ตอบว่าเป็นโจรธรรมดาคนหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิโกศลรู้เช่นนั้นจึงมีรับสั่งให้ชุบเลี้ยงเด็กเอาไว้ต่อไป

พราหมณ์ภัทวะและนางพราหมณ์ตั้งชื่อลูกชายของตนว่า “อหิงสะกะ” แปลว่าผู้ไม่เบียดเบียน นัยว่ามารดาตั้งชื่อนี้ขึ้นมาเพื่อแก้เคล็ด ด้วยมีความหวังเกรงอยู่ในใจว่าลูกชายของตนจะกลายเป็นโจรในวันข้างหน้า อหิงสะกะกุมารเติบโตขึ้นมาท่ามกลางการเลี้ยงดูอย่างดี จนถึงวัยที่จะได้รับการศึกษา บิดามารดาจึงส่งไปศึกษาศิลปวิทยาชั้นสูงของอาจารย์ทศปาโมกข์ ที่เมืองดักศิลา

อหิงสะกะกุมารเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ มีความประพฤติดีงาม อ่อนน้อมถ่อมตน ช่างเจรจา มีสัมมาคารวะ พร้อมทั้งอุทิศตนคอยปรนนิบัติอาจารย์พร้อมทั้งภรรยาด้วยความเอาใจใส่อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ด้วยเหตุนี้ อหิงสะกะจึงกลายเป็นศิษย์ที่ทั้งอาจารย์และภรรยาของอาจารย์โปรดปรานเป็นอันมาก คอยเรียกใช้ใกล้ชิดอยู่เสมอ บรรดาศิษย์ร่วมสำนักเห็นว่าอาจารย์และภรรยาโปรดปรานอหิงสะกะเป็นพิเศษ จึงเกิดความ嫉ริษยาได้ประหมัดกันคิดหาวิธีกำจัด อหิงสะกะเสีย ในที่สุดพวกเขาจึงแบ่งกันออกเป็นสามกลุ่ม เวียนกันเข้าไปยุยงอาจารย์ว่าอหิงสะกะคิดไม่ซื่อต่ออาจารย์ หมายถึงตั้งตัวเป็นใหญ่แทนในวันข้างหน้า และยิ่งกว่านั้นยังลอบเป็นชู้กับภรรยาอาจารย์เสียอีกด้วย แรกๆ อาจารย์ก็ไม่เชื่อ แต่เมื่อได้ฟังคำยุยงของศิษยานุศิษย์ที่เวียนกันมารายงานบ่อยๆ ก็พลอยหลงเชื่อตามคำยุยงโดยสนิทใจ คิดหาอุบายกำจัดอหิงสะกะออกไปให้พ้นจากสำนักของตน วันหนึ่งเมื่อสบโอกาส จึงเรียกอหิงสะกะเข้ามาหาแล้วออกอุบายว่าหากต้องการจะเรียนศิลปศาสตร์ชั้นสูงท้าวให้สำเร็จจะต้องไปฆ่าคน

ให้ครบ 1,000 คนเพื่อเป็นค่าบูชาครู

อหิงสกะปฏิเสธว่าเขาไม่เคยคิดจะฆ่าใคร อาจารย์ก็รู้ว่าถ้าทำไม่ได้ก็ คงไม่สำเร็จการศึกษา อหิงสกะไม่มีทางเลือกจึงจำต้องลาอาจารย์มุ่งหน้าเข้าป่าเพื่อ ฆ่าคนให้ครบ 1,000 คน ความจริงที่ต้องใช้อุบายอันเหี้ยมโหดถึงเพียงนี้นั้น เป็น เพราะอาจารย์แอบหวังอยู่ในว่า ใน ระหว่างที่อหิงสกะเที่ยวฆ่าคนนั้น สักวันหนึ่งเขาก็ คงจะพลาดทำถูกคนอื่นฆ่าบ้าง โดยวิธี “ข่มมือฆ่า” หากอหิงสกะตาย ตนเองก็คงจะพ้น มลทินและไม่มีใครล่วงรู้ถึงแผนการ อันแยบยลของตนอย่างแน่นอน อหิงสกะมุ่งหน้าเข้าป่า ชุ่มชอนตัวตามที่ต่างๆ เพื่อดักฆ่าคน เมื่อฆ่าแล้วก็นับว่ามีคนที่ถูกฆ่าไปแล้วกี่คน แต่นานไป ก็จำไม่ได้ จึงใช้วิธีตัดนิ้วมือของคนที่ถูกตนฆ่ามาร้อยเป็นพวงมาลัยแล้วแขวนไว้ที่คอเพื่อ เตือนความจำ

ภาพที่ 7.1 พระพุทธเจ้าเสด็จไปปรคมหาโจรองคูลิมาล เพราะเกรงว่าจะทำมาตุฆาต ซึ่งถือเป็นอนันตริยกรรม

ที่มา : ขวัญธิรา รัตนวิบูลย์เลิศ (2551)

เพราะเหตุที่มีนิ้วมือเป็นพวงมาลัย มหาชนทั้งหลายจึงขนานนาม ใหม่ว่า “องคุลิมาล” ประชาชนที่ถูกโจรองคุลิมาลไล่ฆ่าต่างพากันอพยพเข้าไปอยู่ในเมือง แล้วพากันร้องเรียนต่อพระเจ้าปเสนทิโกศล เมื่อไม่มีใครเดินทางผ่านไปมาให้ฆ่าถึงถิ่นเช่นนั้นองคุลิมาลก็จำต้องบุกเข้าไปฆ่าคนถึงในเขตเมือง จนชาวเมืองเกิดความระส่ำระสายไม่เป็นสุข ความทราบถึงพระเจ้าปเสนทิโกศล พระองค์จึงทรงจัดกองกำลังพิเศษเพื่อจับมหาโจรองคุลิมาล ภัควพรหมณ์ผู้บิดาทราบว่ามีมหาโจรองคุลิมาลคืออดีตลูกชายของตนที่ซื่อหิงสกะจึงปรึกษากับภรรยาเพื่อหาทางแก้ไขนางมันตานีเห็นว่าหากไม่ช่วยเตือนให้ลูกชายรู้ตัวล่วงหน้าก็คงถูกฆ่าตายจึงตัดสินใจมุ่งหน้าเข้าป่าเพื่อไปแจ้งข่าวให้องคุลิมาลทราบ

เช้าวันเดียวกันนั้นพระพุทธเจ้าทรงตรวจดูอุปนิสัยของสัตว์โลกทรงพบว่าองคุลิมาลมีอุปนิสัยสามารถที่จะตรัสรู้ธรรมได้และหากพระองค์ไม่เสด็จไปโปรดมหาโจรองคุลิมาลก็จะกระทำความผิดพลาดครั้งใหญ่ในชีวิตด้วยการฆ่ามารดาอันเป็นอนันตริยกรรม ดังนั้น พระพุทธองค์เสวยพระกระยาหารเช้าเสร็จแล้วพระองค์จึงทรงมุ่งหน้าไปหาองคุลิมาล องคุลิมาลเห็นมารดาของตนเดินมาแต่ไกลแต่ก็จำไม่ได้ คิดอยู่แต่ว่าตนฆ่าคนมา 999 คนแล้ว คราวนี้จะเป็นคนสุดท้าย ถ้าฆ่าได้ก็จะวางมือกลับไปหา มารดาบิดาเสียที

ในทันใดนั้นเองพระพุทธองค์ก็ทรง ปรากฏพระองค์ขึ้นมา องคุลิมาลเห็นพระพุทธองค์มาขวางทางตน จึงขัดใจวิ่งไล่ตามหมายจะฆ่าให้สาแก่ใจ แต่ไม่ว่าจะวิ่งอย่างไรก็ไม่ทัน เพราะพระพุทธองค์ทรงแสดงปาฏิหาริย์ให้มีอุปสรรค เช่น หุบเหว เถาวัลย์ จอมปลวกมาขวางทางไว้ องคุลิมาลวิ่งตามจนหมดแรงจึงหยุดยืนตะโกนว่า

“หยุดก่อนสมณะ หยุดก่อนสมณะ” พระพุทธองค์ตรัสตอบกลับมาว่า

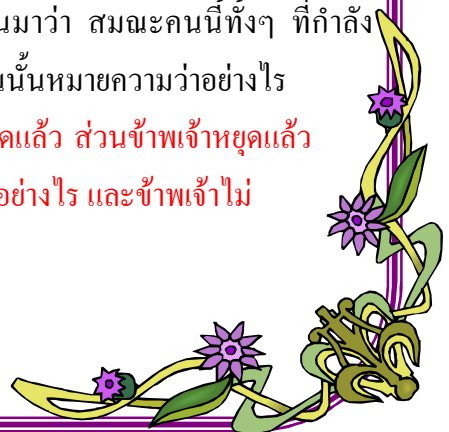
“เราหยุดแล้ว องคุลิมาล ท่านต่างหากยังไม่หยุด”

องคุลิมาลได้ยินพระพุทธองค์ตรัสตอบเช่นนั้นจึงนึกคิดขึ้นมาว่า สมณะคนนี้ทั้งๆ ที่กำลังเดินอยู่แท้ๆ แต่กลับบอกว่าตนหยุดแล้ว ควรจะถามดูว่าที่ตอบเช่นนั้นหมายความว่าอย่างไร

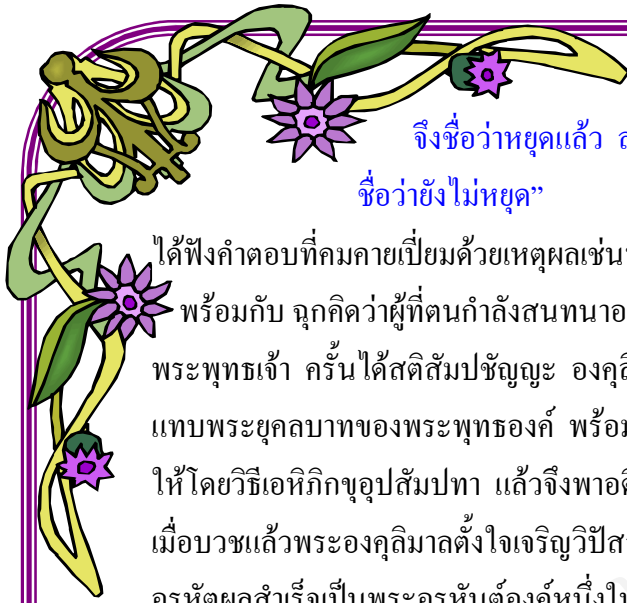
“สมณะ ท่านกำลังเดินทางไปอยู่แท้ๆ แต่กลับบอกว่าหยุดแล้ว ส่วนข้าพเจ้าหยุดแล้ว แต่ท่านกลับบอกว่ายังไม่หยุดไหนลองบอกหน่อยเถิดว่าท่านหยุดอย่างไร และข้าพเจ้าไม่หยุดอย่างไร”

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า

“องคุลิมาล เราหยุดฆ่าสรรพสัตว์แล้ว

จึงชื่อว่าหยุดแล้ว ส่วนท่านยังฆ่าคนฆ่าสัตว์ตัดชีวิต จึง
ชื่อว่ายังไม่หยุด”

ได้ฟังคำตอบที่คมคายเปี่ยมด้วยเหตุผลเช่นนี้ องคุลิมาลก็กับได้สติขึ้นมาในทันที
พร้อมกับ นึกคิดว่าผู้ที่ตนกำลังสนทนาอยู่จะเป็นใครอื่นไปไม่ได้ นอกจาก
พระพุทธเจ้า ครั้นได้สติสัมปชัญญะ องคุลิมาลจึงทึ่งศาสตราวุธลงในแหว ก้มลงกราบ
แทบพระยุคลบาทของพระพุทธองค์ พร้อมทั้งกราบทูลขอบวช พระพุทธองค์ทรงบวช
ให้โดยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา แล้วจึงพาอดีตมหาโจรกลับไปยังเขตวนาราม กรุงสาวัตถี
เมื่อบวชแล้วพระองคุลิมาลตั้งใจเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ใช้เวลาไม่นานก็ได้บรรลु
อรหัตผลสำเร็จเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งในพระพุทธศาสนา วันหนึ่งขณะกำลังพำนัก
เสวยวิมุตติสุขอย่างสงบในสถานที่แห่งหนึ่ง พระอรหันต์องคุลิมาลได้หวนย้อนรำลึก
ถึงความหลังของตนแล้วเกิดแรงบันดาลใจเปล่งอุทานขึ้นมาในเวลานั้นว่า

“คนที่เคยประมาทมาก่อน

แต่กลับตั้งตนได้ไม่ประมาทอีกภายหลัง

เขาย่อมทำโลกนี้ให้สว่างไสวได้

เจกเช่นจันทราหลุดพ้นจากเมฆอำนมหิดมิด

คนที่เคยทำบาปมาก่อน

แต่ละเลิกเสียได้ด้วยการทำงานดี

เขาย่อมทำโลกนี้ให้สว่างไสวได้

เจกเช่นจันทราพ้นจากเมฆอำนมหิดมิด

ภิกษุถึงแม้จะยังอยู่ในวัยหนุ่มแน่น

แต่ชวนขวยศิลาพระพุทธศาสนา

ก็ยอมทำโลกนี้ให้สว่างไสวได้

เจกเช่นจันทราพ้นจากเมฆอำนมหิดมิด

คนทนต์น้ำยอมชักน้ำไปใช้ได้ตั้งใจ

ช่างศรยอมตัดลูกศรให้ตรงได้ตั้งใจ

ช่างไม้ยอมตัดแต่งไม้ได้ตั้งใจ ฉันทิด

บัณฑิตทั้งหลายก็ยอมฝึกตนเองได้ ฉันทัน”

ปฏิบัติที่ควรถือเอาเป็นแบบอย่าง

1. พระองค์มีมานับเป็นตัวอย่างของบุคคลประเภท “ต้นคด ปลายตรง” หรือ “มีดวงสว่างไป” ได้เป็นอย่างดี ประวัตินี้ของท่านให้บทเรียนแก่ผู้ศึกษาว่า คนที่เคยใช้ชีวิตด้วยความประมาทพลาดพลั้งมาก่อน ไม่ได้หมายความว่าไม่มีโอกาสกลับตัวเป็นคนดีเอาเสียเลย ใครก็ตามที่เคยเป็นคนเลวมาก่อน เคยทำกรรมชั่วมาก่อน หรือเคยใช้ชีวิตอย่างประมาทมัวเมามาก่อน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม หากวันหนึ่งคิดกลับตัวกลับใจตั้งตนเป็นคนดี ก็ยังมีโอกาสเป็นคนดีได้เสมอ ประวัตินี้ขององค์มีมานี้หากสรุปสั้นๆ ก็ควรจะสรุปได้ว่า “ไม่มีคำว่าสายเกินไป สำหรับคนเลวที่ตั้งใจจะกลับตัวเป็นคนดี” หรือ “การเป็นคนดี ไม่มีคำว่าสาย”

ที่มา:พระมหาหฤทัย วชิรเมธี,(2551.หน้า 68-71)

2. มีสัมมาคารวะอย่างยิ่ง สมัยท่านเป็นศิษย์อาจารย์ที่ศาปาโมกข์ที่เมืองตักศิลา องค์มีมาตั้งใจศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาด้วยความเคารพเชื่อฟังอาจารย์ ความเคารพนี้แผ่ไปถึงภริยาของอาจารย์ด้วย เพราะท่านคิดว่าภริยาของอาจารย์เปรียบเหมือนอาจารย์คนที่สองของตน เพราะความเคารพอ่อนน้อมนี้เอง ท่านจึงเป็นที่โปรดปรานของอาจารย์ยิ่งกว่าศิษย์ร่วมสำนักคนอื่น เมื่อบวชเป็นภิกษุแล้วท่านก็อ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนพรหมจรรย์ด้วยกัน

ที่มา:วิทย์ วิศุทเวทย์,(2551.หน้า 31)

แบบฝึกหัด

ชุดที่ 7

ราชวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์คูลีมาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกตัวอักษรหน้าข้อความด้านขวามือไปใส่หน้าตัวเลขด้านซ้ายมือ

ในข้อที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

.....1.เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้เวลาเกิดของ
บุตรภักวะพราหมณ์

.....2.ชื่อที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อแก้เคล็ด

.....3.เหตุที่ทำให้ห้องคูลีมาลต้องฆ่าคน

.....4.การทำผิดครั้งยิ่งใหญ่ขององค์คูลีมาลที่
พระพุทธเจ้าทรงเล็งเห็น

.....5.ข้อเตือนใจที่ได้จากการศึกษาเรื่อง
องค์คูลีมาล

ก.เรียนรู้ศิลปศาสตร์ขั้นสุดท้าย

ข.ครุทักษิณา

ค.แสงสว่างรุ่งโรจน์โชติช่วงของอาวุธ

ง.มันตานี

จ.การเป็นคนดีไม่มีคำว่าสาย

ฉ.อหิงสกะ

ช.ทำมาตุมาต

ซ.ฝนดาวตก

ณ.ลักลอบเป็นคู่กับภรรยาของอาจารย์

ญ.ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ใบงานที่ 7.2

กิจกรรมสรุปองค์ความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์คูลีมาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เรื่องพระองค์คูลีมาล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 7.3

กิจกรรมสร้างผลงานของกลุ่ม

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์คูลีมาล

คำชี้แจง 1.ให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยมีสมาชิกดังต่อไปนี้

- 1.1.....ประธาน
- 1.2.....รองประธาน
- 1.3.....กรรมการ
- 1.4.....กรรมการ
- 1.5.....เลขานุการกลุ่ม

2.ให้นักเรียนทุกกลุ่มบันทึกประวัติของพระองค์คูลีมาลเป็นรูปแบบของหนังสือเล่มเล็ก

ใบงานที่ 7.4

กิจกรรมฝึกทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ลูมิต

นักเรียนนำข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้เรื่องพระองค์ลูมิต ไปใช้ในการเป็น
นักเรียนได้อย่างไรบ้าง ให้อธิบายมาพอสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดที่ 7

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกและชาดก
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ภูมิบาล

คำชี้แจง แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ
คะแนนเต็ม 5 คะแนน เวลา 5 นาที ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพราะเหตุใดบิดาขององค์ภูมิบาลจึงตั้งชื่อบุตรชายว่า “ อหิงสกะ” ?
  - ก. เพราะเป็นที่รักของบิดามารดา
  - ข. เพื่อเป็นสิริมงคลในชีวิตของบุตรชาย
  - ค. เพื่อให้เป็นที่รักของอาจารย์ผู้สอนศิลปวิทยา
  - ง. เพื่อเป็นการแก้เคล็ดและเกิดความไม่ เบียดเบียน
2. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้หิงสกะต้องฆ่าคนถึง 1,000 คน ?
  - ก. เพื่อเป็นค่านูชาครู
  - ข. ถูกอาจารย์ทศปาโมกษ์หลอก
  - ค. ศึกษาที่อาจารย์ทศปาโมกษ์จนหมดวิชา ที่จะสอนแล้ว
  - ง. เป็นที่รักของอาจารย์แต่เป็นที่อิจฉาของศิษย์ร่วมสำนัก
3. ข้อใดตรงกันข้ามกับคำว่า “ต้นคดปลายตรง” มากที่สุด ?
  - ก. ข้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง
  - ข. ต่อหน้ามะพลับลับหลังตะโก
  - ค. น้ำขุนเอาไว้ข้างในน้ำใสเอาไว้ข้างนอก

- ง. ขึ้นต้นเป็นมะลิซ้อนพอแตกใบอ่อนเป็นมะลิลา
4. พระพุทธเจ้าทรงเปล่งวาจาต่อองคุลิมาลว่า “เราหยุดแล้วแต่ท่านยังไม่หยุด” มีความหมายตรงกับข้อใด ?
- ก. พระพุทธเจ้าหยุดสั่งสอนหลักธรรมแก่ องคุลิมาล
- ข. พระพุทธเจ้าหยุดเดินแล้ว แต่องคุลิมาลยังไม่หยุดวิ่งไล่
- ค. พระพุทธเจ้าหยุดฆ่าสัตว์แล้ว แต่องคุลิมาลยังไม่หยุดฆ่า
- ง. พระพุทธเจ้าหยุดเดินและองคุลิมาลก็หยุดวิ่งไล่ด้วยความเหนื่อยล้า
5. ข้อใดคือคุณธรรมขององคุลิมาลที่นักเรียนควรยึดถือเป็นแบบอย่าง ?
- ก. มีวาทศิลป์ในการพูด
- ข. มั่นคงในพระรัตนตรัย
- ค. มีความเมตตากรุณาอย่างยิ่ง
- ง. มีความขยัน อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจเรียน

บรรณานุกรม

จรัส พัทธมราชศักดิ์ และคณะ.(2547).พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

ธนาภิต.(2549).เอกทัศคะ ผู้เป็นเลิศด้านต่างๆในพระพุทธศาสนา.กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี.(2551).พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ:

บริษัท บอส์การพิมพ์ จำกัด.

วิทย์ วิศทเวทย์ และคณะ.(2551).พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ:

บริษัท ไทยร่มเกล้า จำกัด.

วิทยา ปานะบุตร.(2550).สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.กรุงเทพฯ:

บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.

สุชีพ ปุญญานุภาพ.(2550).พระไตรปิฎกฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มัทมกุฎราชวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.(2551).มารยาทไทย.กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เผยแพร่บนเว็บไซต์
www.kroobannok.com

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ 7

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกและชาดก
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองคฺุติมาล

1. ข

2. ก

3. ข

4. ก

5. ก

เฉลย ใบงานที่ 7.1

กิจกรรมฝึกทักษะการแสวงหาความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองคฺุณิมล

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาเรื่ององคฺุณิมลสูตร(ว่าด้วยพระองคฺุณิมล) ใน
พระไตรปิฎกฉบับประชาชน แล้วเขียนสรุปลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

.....(แนวการตอบ) เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ เขตวนาราม
มีโจรองคฺุณิมลเที่ยวฆ่ามนุษย์เอานิ้วมือมาร้อยเป็นพวงมาลัย และกำลังจะฆ่ามารดา
ของตน พระพุทธเจ้าจึงแสดงปาฏิหาริย์ทำให้องคฺุณิมลไล่ตามไม่ทัน องคฺุณิมลจึงเรียก
ให้หยุด พระพุทธเจ้าทรงประทานโอวาทว่าเราวางอาชญาในสัตว์ทั้งหลายจึงชื่อว่า
หยุด ส่วนท่านไม่สำรวมในสัตว์ทั้งหลายจึงชื่อว่าไม่หยุด องคฺุณิมลได้คิดจึงเลื่อมใส
กราบทูลขอบวช ตามเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากลับไปกรุงสาวัตถี

องคฺุณิมล บำเพ็ญเพียรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เมื่อท่าน ไปบิณฑบาตก็ถูกก้อนหิน
ท่อนไม้ ศิระษะแตก โลหิตไหล สังกฎาฑิชาดวัน พระพุทธเจ้าตรัสว่ากรรมขององคฺุณิมล
ที่ต้องไปตกนรกหมกไหม้หลายแสนปี เป็นอันได้รับผลในปัจจุบันแล้ว องคฺุณิมลจึง
บำเพ็ญเพียรต่อในถ้ำ และเปล่งอุทานธรรมภาษิตในทางส่งเสริมหลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนา.....

เฉลยแบบฝึกหัด

ชุดที่ 7

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกและชาดก
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ลูณมาล

- 1.....ค.....แสงสว่างรุ่งโรจน์โชติช่วงของอาวุธ
- 2.....ฉ.....อหิงสกะ
- 3 .....ก.....เรียนรู้ศิลปศาสตร์ขั้นสุดท้าย
- 4.....ช.....ทำมาตุจฉา
- 5.....จ.....การเป็นคนดีไม่มีคำว่าสาย

เฉลยใบงานที่ 7.2

กิจกรรมสรุปความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาลและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์คูสิมาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เรื่องพระองค์คูสิมาล

.....แนวการตอบ.....

.....บุคคลที่เคยกระทำความผิดมาในอดีต

หากในปัจจุบันกลับเนื้อกลับตัวได้ และตั้งใจกระทำความดีสืบต่อไป

สมควรได้รับการยกย่องและ ให้กำลังใจ พอจะสรุปได้ว่า การกระทำความดี

ไม่มีคำว่าสาย.....

เฉลยแนวการปฏิบัติใบงานที่ 7.3

กิจกรรมสร้างผลงานของกลุ่ม

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก
หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ลูมาล

แนวการปฏิบัติ

1. นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 5 คน,ตั้งชื่อกลุ่มให้เป็นชื่อหลักธรรมหรือในแนวที่เกี่ยวข้อง ,สมาชิกในกลุ่มให้มีตำแหน่งหน้าที่ดังต่อไปนี้
ประธาน จำนวน 1 คน,รองประธาน จำนวน 1 คน, เลขานุการกลุ่ม จำนวน 1 คนและอีก 2 คนเป็นกรรมการ
2. นักเรียนทุกกลุ่มบันทึกประวัติของพระองค์ลูมาลเป็นรูปแบบของหนังสือเล่มเล็ก ซึ่งควรมีองค์ประกอบ ดังนี้
ปก,คำนำ,สารบัญ,เนื้อหา,รูปวาด,แผนผังความคิด และบรรณานุกรม

เจดีย์ใบงานที่ 7.4

กิจกรรมฝึกทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ลูลิตมาล

นักเรียนนำข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้เรื่องพระองค์ลูลิตมาลไปใช้ในชีวิตการเป็นนักเรียนได้อย่างไรบ้าง ให้อธิบายมาพอสังเขป

.....แนวการตอบ.....

การเป็นนักเรียนทำให้ ความพลาดพลั้งเกิดขึ้นได้ง่าย เนื่องจากวุฒิภาวะยังไม่สมบูรณ์ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อีกทั้งความสนุกสนานตามวัยอาจทำให้กระทำ ความผิดได้ แต่เมื่อได้ศึกษาเรื่ององค์ลูลิตมาลแล้ว ทำให้ได้ความคิดว่า ถ้าหากผู้ที่เคย ทำผิดมาแล้วจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม หากมีดวงตาเห็นธรรมกลับตัวเสียใหม่ หยุคการกระทำที่ไม่ถูกต้องนั้นเสีย แล้วตั้งใจกระทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด คือ เรียนหนังสือ ช่วยเหลืองานบ้าน เชื้อฟุ้ง บิคารมารดา ครูอาจารย์ มีน้ำใจต่อเพื่อน ๆ และคนรอบข้าง เมื่อกระทำหน้าที่ของนักเรียนให้เต็มความสามารถแล้ว ความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนก็จะตามมาและยังทำให้เป็นที่รักของเพื่อน ๆ คนรอบข้าง ครูอาจารย์และบิคารมารดา อีกด้วย.....

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดที่ 7

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกและชาดก

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2.2 พระองค์ภูมิบาล

1.ง

2.ค

3.ง

4.ค

5.ง

เกณฑ์การประเมิน

1.เกณฑ์การประเมินด้านความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

1.1 เกณฑ์การประเมินด้านความรู้จากการทำแบบฝึกหัด มีเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ ได้แก่ ปรับปรุง พอใช้ ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

คะแนน	ความสามารถในการทำแบบฝึกหัด	การแปลความหมาย
5	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 80.01-100.00	มากที่สุด
4	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 70.01-80.00	มาก
3	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 60.01-70.00	ปานกลาง
2	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 50.01-60.00	พอใช้
1	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 00.00-50.00	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินด้านความรู้จากการทดสอบหลังเรียน มีเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ ได้แก่ ปรับปรุง พอใช้ ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

คะแนน	ความสามารถในการทำแบบทดสอบ	การแปลความหมาย
5	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 80.01-100.00	มากที่สุด
4	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 70.01-80.00	มาก
3	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 60.01-70.00	ปานกลาง
2	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 50.01-60.00	พอใช้
1	ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง ร้อยละ 00.00-50.00	ปรับปรุง

2.เกณฑ์การประเมินด้านทักษะกระบวนการ

2.1 เกณฑ์การประเมินด้านทักษะการแสวงหาความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

คะแนน	ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม	ความหมาย
5	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5)ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบทั้ง 5 รายการ	มากที่สุด
4	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 4 รายการ	มาก
3	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 3 รายการ	ปานกลาง
2	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 2 รายการ	พอใช้
1	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ 1 รายการหรือไม่ได้ปฏิบัติ	ปรับปรุง

2.2 เกณฑ์การประเมินด้านทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

คะแนน	ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม	ความหมาย
5	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียด รอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม (6) มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบทั้ง 5 รายการ	มากที่สุด
4	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียด รอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 4 รายการ	มาก
3	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียด รอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 3 รายการ	ปานกลาง
2	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียด รอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 2 รายการ	พอใช้
1	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียด รอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ 1 รายการหรือไม่ได้ปฏิบัติ	ปรับปรุง

2.3 เกณฑ์การประเมินด้านทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม

รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

คะแนน	ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม	ความหมาย
5	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบทั้ง 5 รายการ	มากที่สุด
4	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 4 รายการ	มาก
3	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 3 รายการ	ปานกลาง
2	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 2 รายการ	พอใช้
1	(1)ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (2)เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน (3)ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง (4) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้(5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในฐานะผู้นำ ผู้ตาม(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ 1 รายการหรือไม่ได้ปฏิบัติ	ปรับปรุง

3.เกณฑ์การประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
3.1 เกณฑ์การประเมินด้านความรับผิดชอบในการทำงาน

คะแนน	พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบในการทำงาน	ความหมาย
5	(1)ส่งงานตรงเวลา (2)ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์ (3)รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (4) มีความวิริยะ อุตสาหะในการทำงาน(5) มีการวางแผนการทำงาน (6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบทั้ง 5 รายการ	มากที่สุด
4	(1)ส่งงานตรงเวลา (2)ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์ (3)รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (4) มีความวิริยะ อุตสาหะในการทำงาน(5) มีการวางแผนการทำงาน(6)มี พฤติกรรมบ่งชี้ 4 รายการ	มาก
3	(1)ส่งงานตรงเวลา (2)ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์ (3)รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (4) มีความวิริยะ อุตสาหะในการทำงาน(5) มีการวางแผนการทำงาน (6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 3 รายการ	ปานกลาง
2	(1)ส่งงานตรงเวลา (2)ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์ (3)รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (4) มีความวิริยะ อุตสาหะในการทำงาน(5) มีการวางแผนการทำงาน (6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 2 รายการ	พอใช้
1	(1)ส่งงานตรงเวลา (2)ผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์ (3)รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (4) มีความวิริยะ อุตสาหะในการทำงาน(5) มีการวางแผนการทำงาน (6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ 1 รายการหรือไม่มีพฤติกรรมบ่งชี้ทุก รายการ	ปรับปรุง

3.2 เกณฑ์การประเมินด้านความมีวินัยในการทำงาน

คะแนน	พฤติกรรมด้านความมีวินัยในการทำงาน	ความหมาย
5	(1)มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (2)ร้องรอยการทำงานมีความเป็นระเบียบ (3)ปฏิบัติตามตามข้อตกลง (4) มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ(5) ปฏิบัติงานได้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบทั้ง 5 รายการ	มากที่สุด
4	(1)มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (2)ร้องรอยการทำงานมีความเป็นระเบียบ (3)ปฏิบัติตามตามข้อตกลง (4) มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ(5) ปฏิบัติงานได้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 4 รายการ	มาก
3	(1)มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (2)ร้องรอยการทำงานมีความเป็นระเบียบ (3)ปฏิบัติตามตามข้อตกลง (4) มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ(5) ปฏิบัติงานได้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 3 รายการ	ปานกลาง
2	(1)มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (2)ร้องรอยการทำงานมีความเป็นระเบียบ (3)ปฏิบัติตามตามข้อตกลง (4) มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ(5) ปฏิบัติงานได้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 2 รายการ	พอใช้
1	(1)มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (2)ร้องรอยการทำงานมีความเป็นระเบียบ (3)ปฏิบัติตามตามข้อตกลง (4) มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ(5) ปฏิบัติงานได้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์(6)มีพฤติกรรมบ่งชี้ครบ 1 รายการ	ปรับปรุง

3.3 เกณฑ์การประเมินด้านเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

คะแนน	ด้านเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	ความหมาย
5	(1)มีความตั้งใจในการเรียน (2)ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (3)มีความสุขในการเรียน (4) มีความสุขในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย (5) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 รายการ	มากที่สุด
4	(1)มีความตั้งใจในการเรียน (2)ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (3)มีความสุขในการเรียน (4) มีความสุขในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย (5) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 รายการ	มาก
3	(1)มีความตั้งใจในการเรียน (2)ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (3)มีความสุขในการเรียน (4) มีความสุขในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย (5) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 รายการ	ปานกลาง
2	(1)มีความตั้งใจในการเรียน (2)ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (3)มีความสุขในการเรียน (4) มีความสุขในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย (5) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 รายการ	พอใช้
1	(1)มีความตั้งใจในการเรียน (2)ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (3)มีความสุขในการเรียน (4) มีความสุขในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย (5) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 รายการ	ปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน
รายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	ปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ความสามารถด้านความรู้จากการทำแบบฝึกหัด					
ความสามารถด้านความรู้จากการทดสอบหลังเรียน					
ความสามารถด้านทักษะการแสวงหาความรู้					
ความสามารถด้านทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้					
ความสามารถด้านทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม					
มีความรับผิดชอบ					
มีวินัยในการทำงาน					
มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					